

Urvų gelmėse išbandomos jėgos ir patikrinami jausmai

Speleologai urvų dugnuose palieka lenteles su savo pavardėmis.

Daugeliui tai gali pasirodyti savęs kankinimas, tačiau jiems, speleologams, tai yra didžiausias malonumas. Juos vilioja ne tik žemės gelmėse stypintys neįprasti gamtos stebuklai, sukurti iš vandens ir uolų. Jiems kur kas idomiiau įveikti save, o išlipus iš urvo, vėl atrasti, koks nuostabus ir spalvingas yra pasaulis.

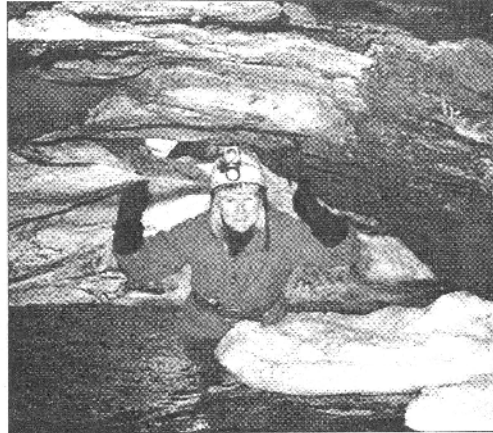
Eina tėvo pėdsakais

28 metų kaunietis Aidas Gudaitis speleologija susidomėjo būdamas 12 metų. Tada jis kartu su savo tėvu ir kitais jo bendražygiais jau keliaudavo į įvairias ekspedicijas Urale, Kaukaze. Po šešerių metų Aidas jau pats pradėjo vadovauti speleologų ekspedicijoms. Apie urvus Aidas gali pasakoti valandų valandas - jų gausu daugelyje šalių. Pavyzdžiui, Vakarų Ukraina garsėja beveik 200 kilometrų ilgio urvu Optimističeskij, išsiraizgiusiu po žemę 30 metrų gylyje. Įdomių urvų yra Lenkijos Tatrose, Kroatijoje, Slovenijoje, Ispanijoje. Kiekvieno speleologo svajonė nuvykti ir paklaidžioti Meksikos urvais, taip pat patyrinėti sustingusios lavos suformuotus urvus Havajuose.

Prieš dešimt metų Lietuvoje buvo įsikūręs ne vienas speleologų klubas, tačiau dabar ekspedicijoms ruošiasi tik išlikusių entuziastų grupelės. Iš pirmo žvilgsnio speleologija neatrodo žavus užsiėmimas - po žeme dažnai tenka praleisti kelias paras, be to, kiekviena tolimesnė ekspedicija žmogui iš kišenės ištraukia pusantro-du tūkstančius litų. O kiek dar kainuoja specialūs šilti, drėgmės nepraleidžiantys drabužiai, apavės bei įranga! A.Gudaitis paskaičiavo, kad visą reikalingą speleologo maną galima nusipirkti už penkis tūkstančius litų. "Tačiau juk nebūtina viską pirkti - kai ką galima pasidaryti patiems, kai ką pasiskolinti ar išsinuomoti. Jei žmogus ruošiasi nesunkiam žygiui, amunicijai pasirūpinti užtektų ir šimto litų", - nuromino Aidas.

Gamta keršija drąsoliams

Urvuose, kaip ir kalnuose, neatsargumas neatleidžiamas. Kaip ir alpinizme, gamta jai iššūkiu mečiams drąsoliams keršija sniego lavina, iš po kojų išsprūdušiais akmenimis, kurie lekia tiesiai į ant uolų pakibusius žmones. Aidiui ne kartą teko girdėti ir skaiyti

Mirtki požeminėse upėse - menkas malonumas.

apic traagiškai pasibaigusias speleologų ekspedicijas - vienus urvo pasilikto sniego lavina, kitus užklupo potvynis, tretį sušalo, ketvirtį susilaužė rankas ar kojas. "Ačiū Dievui, tačiau mūsų ekspedicijose tokių nutikimų nepasitaikė", - atsiduso pašnekovas. Tiesa, kartą ir jis gavo trigubą adrenalino dozę - iš sienos išstrūkus kablui, žemyn krito keturis metrus, kol virvė sulaukė kiti kabliai. Kitą kartą tik per centimetrą nuo jo kojos prarūpė akmuo. "Jei būtų pataikęs, koja būtų lūžusi", - ramiai pasakojo vaikinas.

Aidas ir jo bendražygiai užsiiminėja turistine speleologija - keliauja jau pramintais, išnagrinėtais maršrutais, tad paprastai nemalonų staigmenų išvengiama. Kas kita - tiriamoji speleologija. "Tai - daug pavojingesnė ekspedicijos, kai atrandami nauji urvai. Rimtesni tyrinėtojai ieškodami naujų urvų naudoja net sprogmenis, norėdami pašalinti atsiradusią kliūtį. Susiruošęs į tokią ekspediciją tikrai nežinau, kas tavęs laukia", - tvirtino vaikinas.

Tačiau ir turistinės ekspedicijos nėra lengvas pasivaikščiojimas. Urvo šturmas - nusileidimas iki

dugno - reikalauja gero ne tik fizinio, bet ir psichologinio pasiruošimo. Po žeme tamsu ir veltiška šalta - 300 metrų gylyje termometras rodo nulį, nusileidus keliais šimtais metrų žemiau, temperatūra keliais laipsniais pašoka į viršų. "Kol lipi ar leidiesi, pila prakaitas, bet kai sustoji, po kelių minučių pradeda kirsti šalutis", - pasakojo Aidas. Tačiau tai - tik pirmieji išbandymai. "Būdamas urve, per parą žmogų pažįsti taip, kaip gyvenime jo nepažintum per penkerius metus. Urve atsiveria visas jo vidus", - sakė Aidas. - Tarkim, žmogus gali atrodyti draugiškas ir pritamantis prie kolektyvo, o nusileidus į urvą išaiškėja, kad jis yra pats didžiausias egoistas".

Urvai patikrino jausmus

Tai, kad speleologija leidžia gerai pažinti žmones, rodo ir tas faktas, kad būtent keliaudamas po urvus Aidas susidraugavo su mergina, kuri vėliau tapo jo žmona. "Tos ekstremalios sąlygos, kurias tekdavo patirti būnant 400 metrų po žeme, iš tikrųjų kažkaip paveikia jausmus", - šyptelėjo Aidas.

Prieš porą mėnesių A.Gudaitis su savo bendražygiais surengė eks-

pediciją į vieną giliausių urvų Europoje - Kroatijoje esančia Lukina Jama. Šiame urve jis praleido 4 paras ir penkiolika valandų. Būdamas po žeme, jis 24 valandas dirbo ir 12 valandų išėjo. Įtemptas darbas nenuėjo velniui - du jo bičiuliai nusileido į 1350 metrų gylį ir pagerino Lietuvos rekordą. Dar sunkesnis dūnos pasidėjimas, kai urvo šturmuotojams į viršų teko kelti visą 800 kilogramų sverusią įrangą.

"Kilometras atrodo nedaug - tokį atstumą gali nubėgti per keletas minutes arba mašina nuvažiuoti per 30 sekundžių. Visai kitaip laikas slenka, kai tenka tą kilometrą įveikti kopiant į viršų ir tempiant su savimi bagažą. Atsimenu, Kroatijoje 750 metrų įveikiau tik per 15 valandų", - išpūdziausias dalijosi speleologas.

Iš pragaro - į rojų

Ką žmogus jaučia, kai po 24 valandų darbo grįva miegoti? Ne, ne į savo lovą, o į drėgną palapinę, pastatytą ant akmeningo grunto kelių šimtų metrų gylyje. "Prabudi kas porą valandų. Praktiškai tai galima vadinti ne poilsiu, o kentejimu - kai tenka prisiversti išbūti tas dvyliko valandų, per kurias atsigauva rankos ir kojos", - pasakojo Aidas.

Žinoma, ne kiekvienas žygis yra toks varginantis. "Kryme yra urvų draustiniai, į kuriuos nusileidęs pasigroži gamtos stebuklais, pabūni urve 12 valandų, o kentejimu - kai tenka prisiversti išbūti tas dvyliko valandų, per kurias atsigauva rankos ir kojos", - pasakojo Aidas.

Bronius UŠINSKIS

Aido GUDAITIS ir "Valstiečių laikraščio" archyvo nuotr.

Laimėk

Tu gali laimėti **CAPUCCINO** albumą "9 mėnesiai". Atsakyk į kelis paprastus klausimus ir atsakymus siųsk adresu: "Valstiečių laikraščio" jaunimo priedui "Atžalynas", Laisvės pr.60, 2056 Vilnius arba elektroniniu paštu: atzalynas@valstietis.lt. Nepamiršk nurodyti, kokį prizą norėtum gauti - albumo "9 mėnesiai" kompaktinį diską ar kasetę.

1. Koks šviesiaplaukės CAPUCCINO vokalistės vardas?
a) Asta,
b) Gražina,
c) Monika.

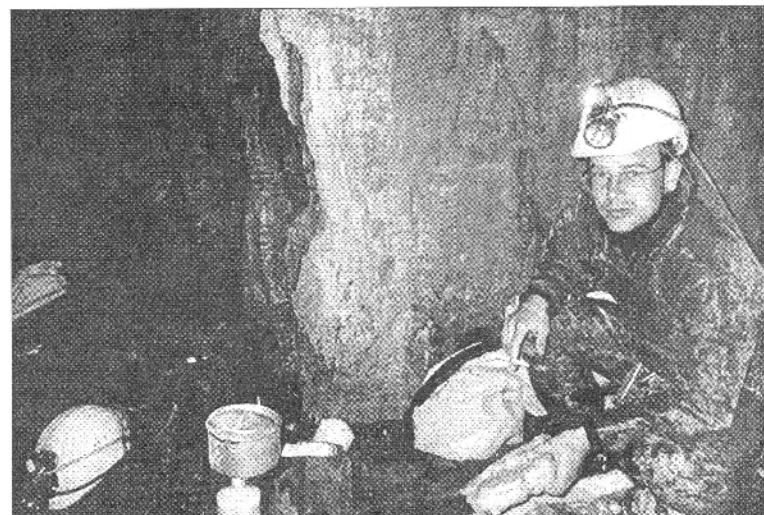
2. Kas dalyvavo CAPUCCINO merginų fotosesijoje?
a) kariškiai,
b) studentai,
c) mokytojai.

Praejusiam "Atžalyno" numeryje skelbėme konkursą DINAMIKOS albumui "Saulės vėjas" laimėti. Kompaktinį diską laimėjo **Toma Aniuolytė** iš Jurbarko, o kasetę - **Vilma Dainauskaitė** iš Dementiškių kaimo (Lazdijų r.).

Spausdiname teisingus atsakymus:

1. Koks pirmosios DINAMIKOS vokalistės vardas? - Viktorija.
2. Kas kuria DINAMIKOS dainas? - Gintas Brokas.

Nusileidus į urvą nuo šalčio gelbsti karbidinių lempų ir žvakių skleidžiama šiluma.